

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Šolsko leto 1908/09.

Cas počitka je pretekel, le nekaj dni še, in začne se novo šolsko leto, to je, čas resnega delovanja za učečo se mladino. O modrihanu Apoloniju se bere, da se mu je v začetku mladeniške dobe prikazala modrost v podobi veličastne device in ga takole nagovorila: Mladenič, ni prazno veselje, ki me spremlja, ampak resno delovanje. Kdor hoče meni slediti, se mora ogibati nezmernosti v jedi in pijači, ter se zadovoljiti tudi z borno posteljo. Kot strogo dolžnost mu nalagam čistost in molččnost. Za darilo pa mu poklonim zmernost, pravičnost in moč, zoperstavljeni se hudobnemu nagnenju, in ob enem pa ga storim ljubljena božjega. Če si čistost prisvojiš, dala ti bom znanost, razsvetlila tvoje oči in te usposobila, da boš spoznal boga ter razločeval dobre od zapeljivcev. To je sicer samo bajka, pa ima v sebi glavna navodila za učečo se mladino.

1. Kdor hoče študirati, ne sme iskati praznega razveseljevanja in raztresljivega norčevanja, ampak se mora uglobiti v uk. Zato naj gre študirati, kdor ima veselje do uka in ob enem tudi talente, da se more priučiti. Siliti koga v študije, ki nima veselja ali ki ni nadarjen, se pravi otroku zakopati srečno prihodnost.

2. Dijak naj se preskrbi s potrebno hrano. Neusmiljeno je, otroka v mesto pošiljati in ga tam prepuščati brez zajuterk, obeda in večerje, meneč, da se mu bo že tam preskrbelo. Res je sicer, da dijaška kuhinja preskrbi revnim dijakom nekatere dni v tednu obed, vse dni tako velikemu številu dijakov seveda ni mogoče. Pa tudi obed sam še, ne zadostuje. Mlad človek brez zajuterk, male južne in večerje — pa naj študira — to je za trajno nemogoče. Telo se ne more razvijati, moči pešajo in zdravje se kvari, posebno še, ker skušajo stradaljoči dijaki premnogokrat z dimom škodljivih cigaret svoj prazen želodec pomiriti.

Kakor pomanjkanje vsakdanjega kruha dijaku škoduje, ravno tako in mnogokrat še veliko bolj škoduje obilno; ali neredno preoblaganje z jestvinami ali celo z denarjem, posebno če ga slepa materna ljubezen na skrivnem ponuja otroku. S tem se otrok navaja k sladnosnednosti, kadenju in pijančevanju. Dijak naj ne dobiva denarja nikdar v roke, ker ne zna z njim ravnati in je denar njemu

in pogosto še drugim v pogubo. Za vsak izdani vinar naj tirjajo stariši strog račun.

3. Žalostno je tudi, ako prihajajo dečki v mestne šole brez potrebnega oblačila. Tak otrok se sramuje sebe in tovariši se sramujejo njega. Vsak dijak mora imeti potrebno perilo, vsaj štiri močne srajce, štiri gata, več robcev, nogavice ali onuč za noge, dvoje močnih čevljev, hlače za praznik in delavnik, ravno tak prsnik ali telovnik, ovratnik in več kolerjev. Suknjo za zimno in leto ter čeden klobuk ali kapo. Potrebne so nadalje krtače za čevlje in oblačilo, krtačica za zobe in milo. Kdor nima potrebnih oblačil, ne more gojiti snažnosti, ne čuvati redu — česar pa se Janezek ni učil, tudi Janez znal ne bo — z drugimi besedami, ostal bo celo življenje nerednež in zamazanec.

4. Stanovanje mora biti primerno za nežno mladost in nedolžnost srca. Hudo se stariši pregrešijo zoper svojega otroka, ako ga vtaknejo v nezdravo, mokrotno in nesnažno stanovanje. Deček mora razen šolskih ur ves ostali čas s kratkim odmorom, ko gre na sprehod, prebiti v svojem stanovanju. Ako je torej stanovanje nezdravo, ga obhajajo kaj rado različne slabosti, kakor glavobol, katar itd. in učenje mu postaja zoperno. Začne resno bolehati in v mlado telo se zasadi kal prezgodnje smrti. Se hujska nevarnost proti mladeniču, ako je stanovanje moralno nezdravo, to je, če sta gospodar in gospodinja ničvredna, če se shajajo tamkaj pokvarjeni ljudje, ki s protiverskim govorjenjem, z grdimi, nesramnimi besedami in z nespodobnimi dovtipi, mlademu srcu izrgajo vero in vsak čut za poštenost. Sveta dolžnost starišev je, da se dobro prepričajo o verskem in nraavnem stanju dotičnih ljudi, katerim hočejo svojega otroka v skrb izročiti. Nikdar ne smejo stariši svojim sinovom prepuščati, da si sami stanovanje poiščejo, ker skušajo, posebno že bolj odrasli dijaki, takšna stanovanja dobiti, kjer so prosti po cnevi in po noči in brez vsakega nadzorstva. Nadalje se naj strogo tirja od gospodinj, da vestno snaži stanovanje in ga zrači, da oskrbuje redno perilo in o pravem času kuri. Nikakor se ne sme pripuščati, da bi se tamkaj shajali dijaki, da bi se kadilo, pijančevali ali kar se dandanes rado godi, kvartalo. Gospodinja mora gojence opominjati, da si snažijo obutalo in skrtačijo oblačilo, da imajo svoje reči tudi spravljene v pravem redu. Gospodinja ne sme imeti prenočevalcev, naj bodo že delavci, pisarji ali kaj

drugega, še manj pa prenočevalk, ker je taka vrsta ljudi največja kuga za dijake.

Stariši naj bi prihajali tu pa tam nepričakovano k svojemu dijaku, sedaj jutraj, sedaj zopet zvečer, da se prepričajo, ali zgodaj vstaja in ali je zvečer doma.

5. Vestna dolžnost starišev in njihovih namestnikov je nadalje, da obiščejo dva-ali trikrat v vsakem polletju razrednika, to je, tistega profesorja, ki ima skrbeti za razred, v katerem je njihov sin. Da zvedo, kje ga je možno najti, poprašajo naj pri šolskem slugu; če bi ga ne našli, tudi gospod ravnatelj ali kateri izmed gospodov profesorjev ustreže. Poprašajo naj po pridnosti in po zadržanju, in po izpovedi gospodov profesorjev naj sodijo svojega sina; nikakor pa se ne smejo dati premetiti po lažnjih tožbah in praznem opravičevanju svojega otroka.

6. Učencu mora biti šola ljubeznivi dom in učenje njegovo vsakdanje delo. Zato pa ga naj v tem oziru nihče ne moti in vznemirja. Napačno je torej, ako stariši vsak trenutek prihajajo svojega sinčka gledat in giadit; ako mu pošiljajo pismo za pismom, kjer mu prazne domače novice naznanjajo in čenčarijo. Zelo škodljivo je, ga ob nedeljah in praznikih vabiti domu na različne godove, na bratvo, na žeganje, na kolone in Bog ve kaj vse. Take in enake reči raztresajo dečka, ga delajo nezadovoljnega, ga store za učenje nesposobnega. Stariši, ki tako napačno ljubijo svojega otroka, ga naj rajši obdržijo doma, bodo sebi prihranili denar, drugim pa sitnosti.

7. Učenci, ki vstopijo v prvi razred in tisti, ki morajo ponavljati leto zaradi nezadostnega znanja ali ki imajo slab red iz zadržanja ali pridnosti, morajo plačati šolnino (30 K) po doteklih prvih dveh mesecih šolskega leta. Stariši si naj ta denar o pravem času oskrbijo, da ne bodo potem njih otroci v zadregi po mestu beračili in ljudi nadlegovali. Mladí deček se navadi beračiti, zgubi svoj mladeniški ponos in mnogokrat si kuje laži, da bi lažje opeharil dobrotnike. Tu pa tam se denar zapravi, zaigra, zakada ali zapije, mnogokrat potratí za največje nesramnosti. Stariši, čuvajte svoj in svojih otrok ponos!

Podlistek.

Mamice zadnja pot.

Posl. J. Z.
(Konec.)

Po sto poslušalcev čaka na razlaganje profesorja.

„Zanimivo, kaj takega še ni bilo do zdaj“, reče med drugim dijak. „Danes je med drugimi truplo ženske, ki ji ne moremo prstov stegniti. Skoraj izgleda, kot bi bili roki zraščeni.“

„No, bomo videli“, reče ravnodušno gospod profesor.

Vstopili so v dvorano. Trupla so bila pripravljena za razlaganje. Le eno, o katerem je dijak prej govoril, je bilo z rjuho nalahno pokrito.

„S to nismo vedeli kaj početi“, reče mlajši zdravnik. „Roki sta ji najbrž skupaj zraščeni.“

Slučaj je zanimal profesorja. Sel je k imenovanemu telesu in ga odkril. Potipal je roke. Obe ste bili zapleteni.

„Od kod je?“, vpraša.

„Ne ve se. V cerkvi so jo našli.“

Doktor se je pri besedi „cerkev“ pomilovalno nasmehnil.

Okoli prstov je bil rožni venec.

Spet se je nasmehnil profesor.

Skušal je rožni venec odviti in roki ločiti — pa zastoj.

„Čudno“ — in odstopil je.

Se enkrat se je ozrl. Stopil je korak nazaj. Trenutek je postal, pogledal mrliču v obraz, na

ubogo obleko, na srebrno-sive lasi — tu zatrepečejo njegove roke. On obledi in se začne tresti.

„Ona je, ona je.“

Nato pade nezavesten na tla. Odnegli so ga ven.

Navzoči so pa popraševali: „Kaj je rekel?“

„Ona je, ona je“, je bil odgovor.

„Kdo je ta neznanca?“

Truplo so nesli v mrtvašnico. Današnje predavanje profesorja je izostalo.

Dve uri je ležal Mirko nezavesten. Zraven njega je stal zdravnik in usmiljena sestra.

Končno je odprl oči in bolešno zaklical: „O, mati, mati!“

Uganka je bila rešena. Ranjka je bila njegova mati.

„Tako jo je torej moral najti!“

Nato je zaspal. V spanju je razpet roki, kot bi hotel koga objeti. Ustnice so se premikale, kot bi hotele koga iskati, kot bi hotele mater poljubiti z zvestim poljubom ljubezni. Zastoj — ona je bila mrtva.

Resno je odprl oči, počasi je govoril:

„Kakor kraljico jo pokopljite! Bila je moja mati!“

Rekel je zdravniku, naj odide, naj rajno polože na mrtvaški oder s krasoto in sijajem.

Zdravnik je odšel.

Zraven bolnika je stala usmiljena sestra in rekla:

„Gospod profesor, to je morala biti dobra mati.“

„O, da — bila je dobra mati — a jaz sem bil nehvaležen sin in sem jo pozabil.“

Tu je zajokal, kakor joče je otrok za svojo materjo.

Usmiljena sestra reče tolažilno:

„Materna ljubezen ljubi brez konca in brez meje.“

Pogledala ga je milo. Kakor angelj je stala zraven njega.

Mirko je vzdihnil: „O, da bi ta večnost bila!“

„Večnost je, gospod profesor, in tamkaj v večnosti najdete zopet svojo mater.“

„Zopet najdem mater? O, da bi tako bilo!“

Ir bolešno se je smehljaj in jokal.

„Hočem moliti za njo, gospod profesor; kmalu pride božič — praznik miru.“

Sestra se je ozrla k nebu in obraz ji je zarudel od notranjega veselja.

Utrujen profesor je zaspal.

Sijajen pogreb so priredili materi. Ležala je v srebrni krsti in v krasnem vozu so peljali mrtvo na pokopališče. To je bila zadnja pot mamice.

V celem mestu se je govorilo o Mirkovi mami. Listi in časniki so poročali kolikor mogoče natanko in še veliko več. Od vseh strani so pošiljali vence in sožaljni listi brez števila so došli priljubljenemu profesorju.

In vendar ni vedel nihče, kako se je vse prigodilo, sam Mirko ne. Le ena je vedela resnico in ta je resnico seboj vzela v večnost. Mirko je moral še v postelji ostati, ko so mamico k zadnjemu počitku peljali.

Nj videl več mrtve, zdravniki so mu prepovali vsako razburjanje, da se ne bi bolezen ponovila in pohujšala. Samo sestro je vprašal:

„Sestra, je-li mamica lepa?“

Sedaj je priložnost,

če hočete dobro in po nizki ceni kupiti, da si ogledate moje veliko zalogo, belo pisano in drugo platno, mtr 32, 36, 40, 48 in 56 v. Druki in cajgi za ženske obleke mtr 40, 48, 56 in 60 v. Sateni novomodni, po 60 in 80 vinarjev meter. Cepiji v veliki izbiri. Volne za ženske obleke v vseh barvah m po 80 v., K 1'20 in 1'40. Svilneni robci najnovejši po K 1'80, 2'—, 2'40, 3'20, 4 itd. Perkalnati robci po 44 in 60 v. Cajgi za moške obleke po K 1, 1'20, 1'40 itd. Štofi za moške obleke v veliki izbiri po K 2'40, 2'80, 3'60 itd. Srajce za delavnik in praznike po K 1'20, 1'40, 1'60, 2'—, 2'40 itd. Najnovejša izbira kravat, ovratnikov, žepnih robcev, dežnikov in predpasnikov. Cvilih beli in pisani za blazine in žimnice (motrace). Gotove obleke za fante. Ker prodajam vse po nizki brezkonkurenčni ceni, pričakujem mnogobrojnega obiska ter se bilježim z velespoštovanjem **M. E. ŠEPEC**, Grajski trg. št. 2.

Za šolo!

Kupujte svoje potrebščine, kakor: papir, zvezke, peresnike, svinčnike, risalno orodje, radirke itd. le v narodni trgovini **VILKO WEIXL**, Maribor, Gosposka ulica 33. — Velikanska izbira razglednic, kojih čisti dobiček je deloma namenjen dijaški kuhinji v Mariboru. ←←←

POZOR!

Edina narodna trgovina z manufaktur. in špecerijskim blagom

L. Kubarič, Ormož

priloga cenj. občinstvu svoje veliko, novo zalogo. Gene nizke, postrež. točna. Kdor hoče dobro kupiti, mora v narodno trgovino priti.

Pohišstvo!

v veliki zalogi, kakor tudi matrace, divani, otroče postelje ter ogledala po najnižji ceni. **Franc Pleteršek, Maribor** Koroška cesta št. 10.

Zakaj?

kupujemo pri **JOŽEFU ULAGA v MARIBORU**, Tegethoffova cesta št. 21.

Zato:

ker se tam dobi najboljšo blago po najnižji ceni in sicer za spomlad velika izbira za moške in ženske obleke, najlepše svilnate robe, predpasnike, žensko in moško perilo, vsakovrstne preproge, vse najboljšo vrste. :: ::

Svoji k svojim!

Fr. Bureš,

urar, očalar in zlatar v Mariboru Tegethoffova cesta 33.

priloga slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih zlatih, srebrnih in niklastih ur, očal, dalnogradov, raznovrstne zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. Garancija več let.

Vsi popravki se točno in hitro izvršijo.

Preselitev trgovine!

Naznanim slavnemu občinstvu, da sem se z mojo trgovino preselil v Poštno ulico št. 8, ter prosim tudi tukaj za cenjeni in mnogobrojni obisk. Z velespoštovanjem **FELIKS ROP**, trgovina z manufakturnim blagom, Maribor, Poštna ulica št. 8.

Velikanska

pošiljatev manufakturnega in modnega blaga za jesen in zimo je ravno prišla, katero se bode po čudovito nizkih cenah prodajalo v trgovski hiši na debelo in drobno **R. Stermecki, Celje**.

Vzorci proti vrnitvi na vse strani zastoj.

Narodna gostilna Pri pošti

Maribor, Tegethoffova cesta 49 priloga vedno sveže pivo, izvrstna domača vina ter mrzle in tople jedi. **Mar. Meden**.

Tovarna za glinske izdelke v Račju

izdeluje s parnimi stroji iz najboljšo, večkrat premlete glin priznane najboljšo izdelke, kakor: patentovano zarezno in vsakovrstno drugo strešno opeko, opeko za zid, za oboke, dimnike, rekontra-opeke, plošče za tlak, lončene cevi itd. po najnižji ceni. Zaloga tudi v Mariboru, Cesarska cesta, pri kamenarju A. Glasar-ju.

„CROATIA“

edina hrvaška zavarovalnica, osnovana od občine svobodnega in kr. glav. mesta Zagreba

„CROATIA“, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpeletivi po blisku nepremičnine vsake vrste: hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd. ter premičnine, kakor: hišno orodje, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd. po jako ugodnih pogojih in nizkih cenah.

Vsa pojasnila daje: Podružnica „CROATIA“ v Trstu, Corno št. 1.

F. Prull: mestna lekarna pri c. kr. orlu Maribor, Glavni trg št. 15. poleg mestne hiše. Kapljice za svinje za rdečne bolezni.

Je izvrstno in poskušeno zdravilo za rdečne bolezni. Gotovo pomaga, že bolani svinji se lahko daje Skrat na dan ena mala žlica. Cena 1 steklenice 1 K. Najboljša zdravila za domače živali ima in vsak dan po poštne povzetju pošilja Mestna lekarna F. Prull-jeva poleg mestne hiše.

ISVOJI K SVOJIM! R. Salmič, Celje

Narodni dom.

Največji in najcenejši obsepi ur — srebrne, zlatne in optičnih predmetov. Narodno največji cenik brezplačno.

!! Glavna zaloga **BARTHELNOVEGA** apna za poklajo !! Razne vrste travnega, deteljnega, gozdnega in vrtnarskega semena priporoča

M. Berdajs Maribor! Sofijin trg!

Pozor! Pozor! Manufakturna trgovina RUDOLF HAVELKA V PTUJU

priloga slavnemu občinstvu svojo veliko in novo zalogo raznovrstnega volnenega ter perilnega blaga za ženske, kakor tudi najnovejšo štofo za moške obleke po primerno nizkih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

Slovenskim dijakom naznanjamo, da prodaja s početkom šolskega leta zvezke, peresa, svinčnike, in vse pisalne in risalne potrebščine po nizki ceni Trgovina sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

PYRROL

je najgotovše sredstvo, če zbolijo svinje. Dobi se pristen le v magdalenski lekarni v Mariboru, Franc Jožef-ova cesta št. 1. 519 Cena steklenice z navodilom 60 vin.

Demetrij Glumac kotlar

Ptuj, Poštna ulica in MARIBOR, Kaserngasse št. 13 priloga spoštovanim kmetovalcem kotle in najboljšo brigalnice, pri katerih jamči za dobro in trpežno delo. Popravki vsake vrste cene in hitro. Kupujem stari baker, cink in mesing po najboljši ceni.

Franc Divjak, slikar in pleskar v Mariboru,

župnijska ulica št. 7. se priloga č. duhovščini in slavnemu občinstvu v izvrševanje najfinjšega in prostejšega alikarstva in pleskarstva po zadovoljni ceni. 365

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, registrovana zadruga z neomejeno zavezo Grajski trg št. 2 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2. Obresti se pripisujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 3/4%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in posestvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje ua zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne.